

AKCINĖ BENDROVĖ „ORLEN LIETUVA“

PATVIRTINTA
Generalinio direktoriaus

2023 m. sausio 24 d.
įsakymu Nr. TV1(1.2-1)-2023-0031

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA BDS-6/2 DARBAI UŽDAROJE TALPOJE

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Instrukcijos paskirtis ir taikymas

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-6/2 „Darbai uždaroje talpoje“ (toliau – Instrukcija) paskirtis – nustatyti darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) reikalavimus, atliekant darbus uždaroje talpoje Akcinėje bendrovėje „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė).
2. Instrukcija taikoma kiekvienam Bendrovės darbuotojui ir kai tai numatyta tarp rangovo (toliau – Rangovas) ir Bendrovės sudarytoje rangos (paslaugų) sutartyje – Rangovo, darbuotojui, kontroliuojančiam ir / ar atliekančiam darbus uždaroje talpoje Bendrovėje.

II. NUORODOS

3. Instrukcija parengta atsižvelgiant į šių aktualios redakcijos dokumentų nuostatas:
 - 3.1. Lietuvos higienos norma HN 23:2011 „Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“, patvirtinta 2011 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro;
 - 3.2. PKN ORLEN S.A. standartas S1 Leidimai pavojingiems (taip pat ugnies) darbams;
 - 3.3. PKN ORLEN S.A. standartas S3 Darbai uždaroje talpose.

III. TERMINAI, APIBRĖŽTYS IR SANTRUMPOS

4. Instrukcijoje vartojami terminai ir apibrėžtys:
 - Angų stebėtojas** – darbuotojas, paskirtas vykdyti visas angų stebėtojo pareigas, numatytas darbų atlikėjų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapo formoje (forma pateikta Instrukcijos 1 priede).
 - Patekimo į uždara talpą vieta** – vieta, pro kurią darbuotojai patenka į uždaros talpos vidų, pvz., liukai, angos, durys ir kt., arba išeina iš jos.
 - Ribinis dydis** – cheminės medžiagos darbuotojo kvėpavimo erdvėje vidutinės koncentracijos, išmatuotos per standartizuotą tyrimo laikotarpį, didžiausias leistinas dydis. Ribiniai dydžiai pateikti Lietuvos higienos normoje HN 23:2011 [3.1].
 - Uždara talpa** – talpa ar erdvė, kurios dydis ir forma leidžia į ją patekti darbuotojams, tačiau dėl esamos ar esamų patekimo į uždara talpą vietos ar vietų dydžio ir formos neleidžia darbuotojui laisvai (nelendant, nešliaužiant ir pan.) į ją patekti ar iš jos išeiti ir ši erdvė neskirta joje būti nuolat. Uždaromis talpomis laikomos kolonos, reaktoriai, talpyklos, krosnys, šuliniai, cisternos, dviejų metrų ir gilesnės iškasos ir pan.
- Kitos sąvokos Instrukcijoje atitinka Bendrovės DSS instrukcijose BDS-6E „Pavojingų darbų elektroninių leidimų išdavimas“ ir BDS-14E „Pavojingų darbų elektroninių nurodymų išdavimas“ apibrėžtas sąvokas. Vadovaujantis šiomis instrukcijomis darbų uždaroje talpoje atlikimui Naftos perdirbimo produktų gamykloje ir Vamzdynų ir terminalo operacijų padalinyje turi būti išduotas darbų leidimas, Šiluminėje elektrinėje – nurodymas.

IV. UŽDAROS TALPOS PARUOŠIAMOSIOS PRIEMONĖS

5. Uždara talpa turi būti izoliuota EIP nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių, vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcija BDS-29 „Įrenginių izoliavimas“.

6. Iš uždaros talpos turi būti pašalinti joje buvę naftos produktai ar kitos cheminės medžiagos iki Instrukcijos 14 punkte nurodytų koncentracijų. Tuo tikslu talpa, priklausomai nuo joje buvusių medžiagų, turi būti plaunama vandeniu, garinama vandens garu, prapučiamą inertinėmis dujomis ir pan.

7. Jei iš uždaros talpos išvalytose atliekose yra, ar gali būti piroforinių junginių, jos kol bus pašalintos, turi būti nuolat drėkinamos vandeniu.

8. Prie kiekvienos atidarytos patekimo į uždara talpą vietos (liuko, landos, durų ir pan.) matomose vietose turi būti pakabinamas ženklas su tekstu „Atsargiai! Patekimui į uždara talpą reikalingas leidimas“. Bendrovės padalinio, kurio darbuotojas išduoda leidimą / nurodymą darbams uždaroje talpoje vadovas turi užtikrinti, kad toks ženklas būtų pakabintas iškart po to, kai atidaroma patekimo į uždara talpą vieta ir nenuimtas visą laiką, kol ji yra atidaryta.

9. Patekimo į uždara talpą vietos, keliančios pavojų įkristi žmonėms, turi būti apsaugotos arba aptvertos vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcija BDS-20 „Aptvėrimai“.

10. Priklausomai nuo uždaroje talpoje atliekamų darbų pobūdžio, turi būti numatytas atitinkamas vėdinimo būdas (natūralus ar mechaninis), užtikrinantis, kad darbo aplinkos oras atitiktų nustatytus reikalavimus visą darbų atlikimo laiką.

11. Prieš parenkant ventiliatoriaus vietą, įsitikinti, kad šalia ventiliatoriaus nėra uždujinimo šaltinių, dėl kurių ventiliatorius galėtų į uždara talpas įtraukti kenksmingas medžiagas.

12. Ventiliatorius statomas taip, kad pūstų orą į uždara talpos apačią.

V. APLINKOS ORO KONTROLĖ IR REIKALAVIMAI MEDŽIAGŲ KONCENTRACIJAI

13. Prieš darbų uždaroje talpoje pradžia, taip pat prieš tęsiant anksčiau neužbaigtus darbus, šalia patekimo į uždara talpą angos ir uždara talpos viduje turi būti paimti oro mėginiai, siekiant nustatyti deguonies, sprogo atžvilgiu pavojingų medžiagų ir kenksmingųjų medžiagų, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijas, vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcijos BDS-12 „Nešiojamųjų dujų analizatorių ar detektorių naudojimas“ reikalavimais. Prieš darbų uždaroje talpoje pradžia uždara talpos viduje turi būti išmatuota temperatūra.

14. Uždaroje talpoje leidžiama nenaudoti asmeninių kvėpavimo apsaugos priemonių, jeigu:

14.1. Deguonies koncentracija uždaroje talpoje yra ne mažesnė kaip 19,5 % ir ne didesnė kaip 23,5 %;

14.2. Kenksmingųjų medžiagų, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijos neviršija ilgalaikio poveikio ribinių dydžių;

14.3. Sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra ne didesnė kaip 0 % ASR;

14.4. Uždaroje talpoje nėra likusių naftos produktų, nuosėdų ar kitų nešvarumų, kuriuos sujudinus gali išsiskirti kenksmingos cheminės medžiagos.

15. Patekti į uždara talpą leidžiama, jeigu temperatūra jos viduje yra ne aukštesnė kaip 40°C.

16. Į uždara talpą draudžiama patekti (nepriklausomai nuo naudojamų kvėpavimo apsaugos priemonių tipo), jeigu:

16.1. Vandeniilio sulfido (sieros vandenilio) koncentracija uždaroje talpoje viršija 14 mg/m³ (10 ppm);

16.2. Sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra didesnė kaip 10 % ASR.

17. Darbų uždaroje talpoje metu turi būti nustatyta nuolatinė aplinkos oro kontrolė, naudojant dujų analizatorių, kuris nuolat analizuotų pasirinktus darbo aplinkos parametrus bei garsiniu signalu įspėtų apie esančius nukrypimus nuo nustatytų dydžių. Atliekant darbus drėgnoje aplinkoje (pvz., plovimo darbus uždaroje talpoje su aukšto slėgio plovimo įranga) leidimą / nurodymą išduodančio asmens sprendimu leidžiama nuolatinės aplinkos oro kontrolės, naudojant dujų analizatorių, nevykdyti.

VI. REIKALAVIMAI DARBŲ ATLIKIMO METU

18. Išduoti leidimą / nurodymą darbui uždaroje talpoje vienu metu leidžiama tik vienam darbų vadovui, kuris tuo metu vykdo pagrindinius darbus uždaroje talpoje. Jeigu uždaros talpos skirtinguose lygiuose esančios darbo vietos nuo galimų medžiagų, detalių ir kitų daiktų kritimo iš aukštesniųjų lygių yra apsaugotos pertvaromis (pvz., viena kolonos dalis nuo žemiau esančios yra atskirta akląja lėkšte), uždaroje talpoje leidžiama tuo pačiu metu vykdyti darbus vienos vertikalės skirtinguose lygiuose, kiekvienos brigados darbų vadovui išduodant atskirą leidimą / nurodymą darbų atlikimui uždaros talpos skirtinguose lygiuose.

19. Tais atvejais, kai angų stebėtojas negali matyti visų į uždara talpą patenkančių darbuotojų ir / ar darbuotojai į uždara talpą patenka (išeina) per keletą angų, turi būti paskirtas toks angų stebėtojų skaičius, kad būtų užtikrintas visų angų stebėjimas. Kiekvienas angų stebėtojas turi pildyti darbų atlikėjų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapą.

20. Jei į uždara talpą tuo pačiu metu turi patekti ir kito Rangovo ar Bendrovės darbuotojai, tai Rangovo ar Bendrovės, kuriam išduotas leidimas / nurodymas, darbų vadovas turi įvertinti šių darbuotojų patekimo galimybę, apie tai informuoti leidimą išdavusį asmenį / leidžiantįjį pradėti darbus ir užpildyti suderinimų dirbti uždaroje talpoje registravimo lapą (lapo forma pateikta Instrukcijos 2 priede). Šis lapas turi būti pildomas dviem egzemplioriais abejuose egzemplioriuose pasirašant lapo formoje nurodytiems asmenims. Darbų atlikimo metu vienas egzempliorius turi būti laikomas darbo vietoje, kitas – leidimų / nurodymų išdavimo vietoje.

21. Leidimą išdavęs asmuo / leidžiantysis pradėti darbus turi supažindinti kito Rangovo ar Bendrovės darbų vadovą su leidime / nurodyme nustatytais reikalavimais. Darbų vadovas privalo instruktuoti savo darbuotojus ir vykdyti kitas Bendrovės DSS instrukcijoje BDS-6E „Pavojingų darbų elektroninių leidimų išdavimas“ / BDS-14E „Pavojingų darbų elektroninių nurodymų išdavimas“ nustatytas darbų vadovo pareigas.

22. Darbuotojus (tarp jų ir pavienius asmenis, turinčius patekti į uždara talpą apžiūrų ir / ar patikrinimų atlikimui), darbų vadovas turi instruktuoti, supažindindamas juos su darbo aplinkos oro mėginių tyrimų rezultatais, reikalingomis naudoti asmeninėmis apsaugos priemonėmis, darbuotojams atlikti PMR analizę ir įsitikinti, jog jie suprato, kad visos rizikos darbų atlikimo vietoje yra kontroliuojamos ir buvo imtasi reikiamų prevencinių priemonių saugiam darbų atlikimui, darbuotojams pasirašant leidime / nurodyme ir RV kortelėje. Prieš patekdami į uždara talpą, darbuotojai turi užsiregistruoti pas angų stebėtoją ir vykdyti jo nurodymus.

23. Gamybinės, lietaus ir buitinės kanalizacijos šuliniuose (toliau – kanalizacijos sistemos) leidžiama dirbti darbuotojams, išmokytiems naudotis izoliuojančiomis kvėpavimo apsaugos priemonėmis.

24. Darbus kanalizacijos sistemose leidžiama vykdyti jų neizoliavus nuo pavojingos energijos šaltinių.

25. Į kanalizacijos sistemas leidžiama patekti tik naudojant izoliuojančias kvėpavimo apsaugos priemones (pvz., kvėpavimo aparatus su oro tiekimu) ir turint patikrintą bei veikiantį dujų analizatorių sprogusių dujų koncentracijos kontrolei darbo aplinkos ore, kuris darbo metu turi būti nuolat įjungtas ir jo rodomi duomenys stebimi.

26. Uždaroje talpoje naudojant elektros įrankius, prietaisus ir kitą įrangą, reikia vadovautis reikalavimais, nurodytais Elektrifikuotų mechanizmų, rankinių elektros prietaisų ir įrankių, buitinių elektros prietaisų ir kilnojamųjų šviestuvų eksploatavimo instrukcijoje BE-2.

27. Bendras dirbtinis apšvietimas uždaroje talpoje turi būti ne mažesnis kaip 50 liuksų (lx).

28. Evakuavimo išėjimai iš uždaros talpos turi būti aiškiai matomi (jeigu reikia – pažymėti ženklais, papildomai apšviesti ir pan.), kilus pavojui darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai evakuotis iš visų darbo vietų.

29. Uždaroje talpoje leidžiama atlikti ugnies darbus turint išduotą ugnies darbų leidimą / nurodymą.

30. Uždaroje talpoje ugnies darbų atlikimo vieta turi būti aprūpinta angliarūgštės gesintuvu. Draudžiama uždaroje talpoje naudoti miltelinius gesintuvus.

31. Darbuotojas, patenkantis į uždara talpą, privalo būti užsidėjęs apraišus bei prisisėgęs signalinę / gelbėjimo virvę. Signalinės / gelbėjimo virvės vienas galas turi būti pritvirtintas darbuotojo nugaros centre prie apraišų, o kitas prie stabilaus atraminio taško uždaros talpos išorėje. Jei uždaros

talpos viename lygmenyje dirba daugiau kaip vienas darbuotojas, tai pakanka, kad būtų paruošta viena signalinė / gelbėjimo virvė, kurią esant reikalui būtų galima ištraukti iš talpos gelbėjamą darbuotoją. Šiuo atveju vienas virvės galas turi būti šalia darbuotojų, o kitas pritvirtintas prie stabilaus atraminio taško uždaroje talpos išorėje.

32. Apraišai ir signalinės / gelbėjimo virvės gali būti nenaudojami uždaroje talpoje, iš kurių avarijos atveju signalinė / gelbėjimo virvė nebūtų galima ištraukti gelbėjamų darbuotojų dėl uždaroje talpos konstrukcijos (rektifikacinėse, absorbcinėse kolonose, krosnyse) ir iškasose, kuriose apsaugos sistemos nuo įgriuvų, įėjimo į iškasą ir išėjimo iš jos priemonės įrengtos vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcija BDS-31 „Žemės darbai“.

33. Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami per talpos viršuje esančią angą, tai virš angos turi būti įrengta žmonių iškėlimo įranga (trikojai, keltuvai ir pan.) arba turi nuolat budėti pakankamas darbuotojų skaičius (ne mažiau kaip trys), galėsiantys iš talpos ištraukti esančius darbuotojus. Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami per talpos šone esančią angą, darbuotojų gelbėjimui turi būti numatytos ir naudojamos kitos gelbėjimo priemonės, pvz., talpos viduje įrengiami nuožulnūs (pasvirę) latakai, naudojamos gelbėjimo virvės ir pan.

VII. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

34. Įvykus pavojingų (kenksmingų, degių, labai degių ir kt.) medžiagų nutekėjimui, gaisrui, nelaimingam atsitikimui ar kitam incidentui, taip pat nurodžius angų stebėtojų, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui, darbai uždaroje talpoje turi būti nedelsiant nutraukti, visi ugnies šaltiniai išjungti / užgesinti (jei uždaroje talpoje vykdomi ugnies darbai), darbų atlikėjai privalo nedelsiant evakuotis iš uždaroje talpos.

35. Apie visus įvykusius incidentus kontroliuojantys ir / ar atliekantys darbus uždaroje talpoje darbuotojai privalo nedelsiant pranešti Bendrovės Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui telefonu 3333 (paskambinus iš fiksuoto ryšio tinklo telefono) arba telefonu +370 443 93333 (paskambinus iš bet kurio telefono) ir objekto, kuriame dirbo, darbuotojams. Jei darbai vykdomi Būtingės terminale, magistralinio vamzdyno atkarpose Mažeikiai-Būtingė bei Būtingė – SPM apie visus incidentus kontroliuojantys ir / ar atliekantys darbus uždaroje talpoje darbuotojai privalo nedelsiant pranešti Terminalo operacijų grupės pamainos viršininkui telefonu +370 443 93459 arba +370 686 78112, jei darbai vykdomi Biržų ir Joniškio naftos perpumpavimo stotyse arba magistralinio vamzdyno atkarpose Ilūkštė-Ventspilis, Polockas-Biržai-Mažeikiai, Polockas-Biržai-Ventspilis – Magistralinių vamzdynų eksploatavimo grupės dispečeriui telefonu +370 443 93483 arba +370 689 89845.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Už Instrukcijos periodinės peržiūros ir atnaujinimo organizavimą, kai tai reikalinga, atsakingas Bendrovės kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius.

X. PRIEDAI

1 priedas – Darbų atlikėjų įėjimo į uždaroje talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapo forma.

2 priedas – Suderinimų dirbti uždaroje talpoje registravimo lapo forma.

Parengė
Kontrolės ir prevencijos grupės vadovas
Egidijus Luomanas

(lapo forma)
**Darbų atlikėjų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš uždaros talpos
laiko registravimo lapas**

Data _____ Uždaros talpos (UT) pavadinimas ir Nr. _____

Angų stebėtojas (-ai) _____ nuo _____ iki _____ val.
(vardas, pavardė, pareigos) (stebėjimo laikas)

_____ nuo _____ iki _____ val.

_____ nuo _____ iki _____ val.

Darbų atlikėjo vardas, pavardė, pareigos	Darbų atlikėjo įėjimo į UT / išėjimo iš UT laikas					

*Kita lapo pusė***Angų stebėtojas privalo:**

Nuolat, kol darbų atlikėjai yra uždaroje talpoje, būti uždaros talpos išorėje (prie patekimo į uždara talpą vietos ar tos vietos, iš kurios geriausiai galima stebėti darbų atlikėjus);

Skaičiuoti ir bet kuriuo momentu žinoti uždaroje talpoje esančių darbų atlikėjų skaičių bei pildyti šį lapą;

Palaikyti ryšį su darbų atlikėjais ir stebėti jų veiksmus;

Nurodyti darbų atlikėjams evakuotis iš uždaros talpos:

- pastebėjus draudžiamas dirbti sąlygas (kitokias nei nurodytos leidime);
- pastebėjus, kad darbų atlikėjo / atlikėjų elgesys pasikeitė (nusilpimo požymiai, bandymai nusiimti dujokaukę ir pan.);
- pastebėjus, kad padėtis uždaros talpos išorėje gali sukelti pavojų joje esantiems darbų atlikėjams;
- įvykus gaisrui, avarijai, nelaimingam atsitikimui ar kitam pavojų keliančiam įvykiui, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui;
- negalint efektyviai ir saugiai atlikti pačiam nustatytų pareigų.

Nevykdyti jokių kitų pareigų, kurios gali trukdyti tiesioginėms pareigoms – kontroliuoti ir saugoti uždaroje talpoje dirbančius darbuotojus.

Angų stebėtojai, vykdant darbų atlikėjų gelbėjimo darbus, draudžiama patekti į uždaros talpos vidų.

Jeigu darbų atlikėjai patys evakuotis iš talpos negali, angų stebėtojas turimomis ryšio priemonėmis privalo pranešti Bendrovės Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui telefonu **3333** (paskambinus iš fiksuoto ryšio tinklo telefono) arba telefonu **8 443 93333** (paskambinus iš bet kurio telefono), kuris į įvykio vietą iškvies gelbėjimo tarnybas (ugniagesius ir skubiąją medicinos pagalbą).

